

SVENSKT NÄRINGSLIV

En uppdaterad europeisk industri- politisk strategi för tillväxt

STOCKHOLM 11 JANUARI 2021

En uppdaterad europeisk industripolitisk strategi för tillväxt

- Den 16 september 2020 höll EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen ett [tal om tillståndet i unionen](#). Där förklarade hon att EU:s industristrategi som presenterades i mars 2020 kommer att uppdateras under första halvåret 2021. Anledningen angavs vara pandemins effekter på den inre marknaden, att den gröna och den digitala omställningen ytterligare har skyndats på, samtidigt som den globala konkurrenssituationen genomgår en grundläggande förändring.
- Medlemsländerna i Konkurrentskraftsrådet uppmanade i sina [rådslutsatser](#) från mötet den 16 november 2020 EU-kommissionen att inför Europeiska Rådet i mars 2021 lägga fram en uppdaterad industristrategi för EU.
- Europaparlamentet utfärdade den 25 november 2020 en [resolution](#) om en ny industristrategi för EU, där man uppmanar EU-kommissionen att lägga fast en heltäckande reviderad industristrategi.

Svenskt Näringsliv [har välkomnat](#) EU-kommissionens industristrategi som presenterades i mars 2020. Under arbetet tydliggjorde vi [vilka frågor som var särskilt viktiga för näringslivets del](#).

När EU-kommissionen nu arbetar med att uppdatera industristrategin vill Svenskt Näringsliv uppmärksamma de frågor och aspekter som är särskilt viktiga utifrån våra perspektiv. Här är våra fem frågor som vi särskilt vill lyfta fram.

1 Hållbar tillväxt i fokus

Covid-19 har lett till att Europas ekonomi har lamslagits. Många länders BNP har sjunkit historiskt och arbetslösheten är hög. Samtidigt har medlemsstaterna tvingats låna pengar för att försöka rädda så många företag och jobb som möjligt. Statsskulderna ökar, och den genomsnittliga statsskuden för EU:s medlemsstater [närmar sig 100 procent i förhållande till BNP](#). Dessutom lånar nu EU för första gången gemensamt pengar för att finansiera återhämtningsinstrumentet Next Generation EU.

Det är grundläggande att industristrategin fokuserar på att skapa förutsättningar för en hållbar och långsiktig ekonomisk tillväxt för EU:s ekonomi. En återgång till ekonomisk tillväxt är en förutsättning för att medlemsländerna och EU gemensamt ska kunna börja betala tillbaka de höga skulderna. En uthållig tillväxt skapas av gynnsamma villkor för företagen, en öppen ekonomi där fri rörlighet inom EU och handel med omvärlden underlättas, och där investeringar i utbildning, forskning och innovationsförmåga stärks ytterligare. EU-kommissionen behöver lägga ett tydligt tillväxtfokus i den kommande uppdateringen av industristrategin.

2 Handel och pålitliga värdekedjor

Öppen handel är den bästa förutsättningen för växande företag. Den inre marknaden är EU:s största tillgång, men samtidigt fortfarande den största outnyttjade potentialen eftersom många hinder för fri rörlighet fortfarande finns. I pandemins akuta fas uppstod flera plötsliga hinder. Exportrestriktioner infördes, gränser stängdes och den europeiska solidariteten sattes på allvarliga prov. Det är nu viktigt att dra lärdomar av vad som då hände och genomföra förebyggande åtgärder för att undvika att detsamma sker igen. Liknande situationer i framtiden behöver mötas med en större enhetlighet i hela Europa för att ge företag mer förutsägbarhet och en harmoniserad regleringsmiljö.

Företagen behöver också ges förutsättningar att kunna upprätthålla robusta leverantörs- och värdekedjor. [En undersökning som Svenskt Näringsliv genomfört](#) visar att endast 2 procent av de svenska företagen tänker flytta tillbaka produktion till Sverige till följd av coronakrisen. 6 procent tänker involvera fler länder i sina värdekedjor, medan hela 27 procent anger att man kommer öka viss typ av lagerhållning. Företagen måste själva få avgöra på vilket sätt som värdekedjor kan förstärkas och det handlar för de flesta inte om att flytta hem produktion. Det handlar snarare genom en affärsdriven diversifiering av värdekedjorna, som EU bäst kan understödja genom att öka antalet alternativa marknader för företag genom öppna för ökad handel genom ambitiösa frihandelsavtal.

Öppen handel är den bästa förutsättningen för växande företag.

3 Moderna och väl anpassade konkurrensregler

EU:s konkurrensregler är och har varit en förutsättning för att skapa den effektiva konkurrens som idag finns på den inre marknaden. Konkurrenten driver effektivitet, innovation och premierar företag baserat på meriter. Svenskt Näringsliv anser att EU:s konkurrensregler i stora drag är väl anpassade att möta framtidens utmaningar, men att de i vissa delar kan behöva kompletteras och uppdateras, särskilt för att hantera hur marknader förändras genom digitalisering och globalisering.

En väl fungerande konkurrens där företag tävlar genom investeringar och innovationer om nya hållbara lösningar är en förutsättning för att EU:s ambitiösa klimatpolitiska målsättningar ska uppnås. Samtidigt är de gröna investeringar som krävs ibland så omfattande att det kan behövas offentliga stöd för att få tillräcklig skala. Om EU-kommissionen bedömer det som nödvändigt att EU:s konkurrensregelverk uppdateras i syfte att ytterligare stödja klimatomställningen får det inte tränga undan privata investeringar eller snedvrider konkurrensen så att företag som genomfört progressiva investeringar utan statsstöd förfördelas.

Det finns ett behov av att komplettera EU:s konkurrensregelverk för att säkerställa att subventioner från länder utanför EU till företag som verkar på den inre marknaden behandlas på ett likvärdigt sätt som enligt EU:s statsstödsregler. EU-kommissionens förslag att införa en möjlighet till granskning och prövning i efterhand av subventioner till företag som agerar på den inre marknaden bör genomföras, i huvudsak i enlighet med utformningen i den vitbok som EU-kommissionen publicerade under sommaren 2020. [Svenskt Näringsliv avstyrker](#) dock förslaget att införa förhandskontroll vid förvärv och upphandling över vissa tröskelvärden. Det skulle leda till alltför stor administrativ börda för alla företag som verkar på den inre marknaden.

4 Industriella ekosystem och allianser

EU-kommissionen arbetar med att analysera företagens behov utifrån en indelning i så kallade ekosystem, där 14 områden har valts ut. Såvitt Svenskt Näringsliv förstår analyseras ekosystemen därefter utifrån vilka behov som finns avseende finansiering, reglering, handel, forskning samt möjligheten att skapa s.k. industriella allianser.

För Svenskt Näringsliv är det fortfarande oklart vad arbetet med så kallade ekosystem kan komma att mynna ut i. Urvalsprocessen av ekosystem och arbetet med att analysera dessa har karaktäriserats av bristande transparens. Ansatsen att analysera och brett beskriva företagens behov av förbättrade förutsättningar kan dock vara framgångsrikt om det har ett verkligt bottom-up-perspektiv. Samtidigt har EU-kommissionen i definitionen av begreppet ekosystem fokuserat på värdekedjor i de olika identifierade sektorerna. Risken finns att man inte kommer fånga de ekosystem som finns tvärgående mellan olika sektorer och som även involverar akademi och reglerande myndigheter, och som skapats utifrån ömsesidiga intressen och frivilliga överenskommelser. EU-kommissionen behöver vara öppen både med att revidera hur ekosystem definieras och används, men också vilka sektorer som undersöks så att verktyget inte blir exkluderande.

5 Forskning, innovation och IPCEI

På sikt är det genom ambitiösa satsningar på forskning, utveckling och innovation som vi kan skapa förutsättningar för att vara teknologiskt ledande och bemöta samhällsutmaningar som digital och grön omställning. Det är därför avgörande att det offentliga ökar finansieringen av forskning och utveckling, framförallt med fokus på industrinära samverkansforskning. Offentlig finansiering av forskning och innovation bör ske genom öppna utlysningar där prioriteringar tagits fram i samverkan med aktörerna och inte genom riktade satsningar där politiker avgör forskningsområden eller vilken teknik som bör prioriteras.

EU behöver särskilt växla upp arbete och satsningar på att investera i öppna test- och demonstrationsmiljöer och så kallade sandlådor för att utveckla regelverket att främja ny teknologi och innovation.

I de fall där det visar sig finnas ett tydligt marknadsmisslyckande kan verktyget IPCEI användas som ett komplement för att snabba på en utveckling som annars inte skulle ha skett. IPCEI-verktyget möjliggör särskild finansiering genom statsstöd från medlemsstaterna till stora projekt av gemensamt intresse. Eftersom vi fortfarande inte kan utvärdera effekterna av dessa projekt bör de dock även framgent förekomma i begränsad omfattning och vara riktat till sådana projekt där ett tydligt marknadsmisslyckande förekommer och där övriga möjligheter till medfinansiering är otillräcklig.

EU behöver särskilt växla upp arbete och satsningar på att investera i öppna test- och demonstrationsmiljöer.

